

ביאור בדרך אפשר

1 וְלִכְּנֵן הֵם הַגּוֹיִים אוֹמְרִים גַּם עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ אֱלֹקֵיהֶם,  
 2 פִּירוּשׁ, אֵיךְ הוּא אֱלֹקָה שְׁלֹכֶם, שְׂאֲתֶם מִמְּשִׁיכִים לְמִטָּה  
 3 כּו', כלומר, הגויים טוענים כלפי ישראל: כיוון שהקדוש ברוך הוא מרומם  
 4 ורוחק מהעולם (לפי תפיסתם) ומשפיע למטה רק השפעה מועטת, איך אתם  
 5 מתייחסים אליו כ"אלוקה שלכם" היינו  
 6 אלוקה המשפיע השפעה פנימית  
 7 ומתוך קירוב.  
 8 וּבִאֲמַת לַמְּרוֹת שֶׁהַגּוֹיִים מִתְפַּלְאִים  
 9 כִּיעֵד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסּוּגוּלִים לְהַמְשִׁיךְ  
 10 גִּילּוֹי אֱלֹקוֹת לְמִטָּה בְּרִיבּוֹי וּבִקְרִיב  
 11 הִנֵּה לֹא־מִיתוּ שֶׁל דָּבָר גַּם הַגּוֹיִם  
 12 מוֹדִים שְׂאֲפֹשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ  
 13 אֱלֹקוֹת עַל-יְדֵי אֱהָבָה וְיִרְאָה,  
 14 שֶׁהֵם עֲנִינִים רוֹחֲנִים כִּי הַגּוֹיִים  
 15 לֹא מִסּוּגוּלִים לְהַבִּין אֶת עֲנִיֵּן הַמִּשְׁכָּח  
 16 וּגִילּוֹי הָאֱלֹקוֹת לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה,  
 17 אֲבָל כִּיוּן שֶׁנֶּם לְפִי תְּפִיסַתְּם וְהַבְּנַתְּם  
 18 "עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ" וּבְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים  
 19 רוֹחֲנִים כֵּן יִכּוּלָה לְהִיֹּת הַמִּשְׁכָּח  
 20 וְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקֵית, לְכֵן גַּם הֵם מִסְּכִימִים  
 21 שֶׁעַל יְדֵי אֱהָבַת ה' וִירַאת ה' שֶׁהֵם  
 22 עֲנִינִים רוֹחֲנִים (בְּכַחֲנִית "שָׁמַיִם") כֵּן  
 23 נִיתֵן לְפַעוֹל הַמִּשְׁכָּח וְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת.  
 24 וְזֶהוּ מָה שֶׁפְּתוּב בְּאַבְרָהָם  
 25 אֲבִינוּ, כֹּאשֶׁר שֵׁמוֹ "אַבְרָהָם" בְּחוֹסֶפֶת  
 26 ה"א עַל הַשָּׁם "אַבְרָם" נִיתֵן לוֹ  
 27 מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי אֲב הַמּוֹן  
 28 גּוֹיִם נִתְּתִיף<sup>13</sup>, שְׂאֲפִילוֹ  
 29 הַגּוֹיִם שֶׁהָיוּ בִּימֵי אֲבְרָהָם אֲבִינוּ הָיוּ  
 30 מוֹדִים שְׂעַל-יְדֵי אֱהָבָה  
 31 וְשִׁנְאוֹ עֵיקָר עֲנִינּוּ שֶׁל  
 32 אֲבְרָהָם, שֶׁעֲבַד אֶת ה' בְּעֵיקָר בְּמִידַת  
 33 הַחֶסֶד וְאֱהָבַת ה', וְעֲלִיוֹ נֹאמַר  
 34 שְׂנִקְרָא אֲבְרָהָם אוֹהֲבֵי<sup>14</sup>  
 35 וְיִרְאָה, וְכֵן עַל יְדֵי יִרְאַת ה' הִנֵּה  
 36 אֲבְרָהָם יָכוֹל לְהַשִּׁיג וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת ה'. אֲלֹא שְׂשִׁעֲנַתְּם שֶׁל  
 37 הַגּוֹיִים הִיא שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ תִּתְּבַרַךְ מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה  
 38 בְּדָבָרִים גְּשָׁמִים, בְּאִמְצַעוֹת דְּבָרִים גְּשָׁמִים וְכֵן לְהַחֲדִיר אֱלֹקוֹת בְּחוּךְ  
 39 דְּבָרִים גְּשָׁמִים כִּי רַק עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ, לְטַעֲנַתְּם כְּבוֹד ה' יִכּוּל  
 40 לְהַתְּגַלּוֹת רַק "עַל הַשָּׁמַיִם" דִּהְיִנּוּ אֱהָבָה וְיִרְאָה, שֶׁהֵם עֲנִינִים  
 41 רוֹחֲנִים, בְּחִינַת שָׁמַיִם. אֲבָל בְּנִיגוּד גְּמוּר לְתַפְסִיטָם הַמוֹטַעִית שֶׁל  
 42 הַגּוֹיִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים שִׁנְאוֹ הַתְּפִיסָה שֶׁנִּיתֵן לְהַתְּחַבֵּר לְאֱלֹקוֹת

ביאור בדרך אפשר

ולגלות ולהמשיך את כבוד ה' היא רק ע"י אהבה ויראה שקר גמור,  
 והאמת היא, שיכולים להמשיך אלקות גם למטה בדברים  
 גשמיים וכמבואר בהרחבה בתורת החסידות שזו תכלית בריאת העולם הזה  
 הגשמי והמטרה של לימוד התורה וקיום המצוות בדברים גשמיים – לגלות  
 ולהחזיר אלוקות דווקא בעולם הזה  
 הגשמי. וזהו התוכן הפנימי במה  
 שאומרים לגוים מי פהו' אלקינו המגביהי לשבת,  
 המשפילי לראות בשמים ובארץ<sup>15</sup>, בעוד שלטענת הגויים  
 העובדה שהקדוש-ברוך-הוא הוא מרומם ונעלה היא סיבה לכך שלא  
 תהיה התגלות אלוקית בעולם, הרי הגישה והתפיסה של בני ישראל היא הפוכה שאדרבה, מצד היותו יתברך מגביהי לשבת,  
 דווקא בגלל היותו נעלה מאד ומרומם מאד הרי הוא גבוה כל כך עד שגם השמים הם השפלה נגדו,  
 כי לעומת הגובה העצום שלו גם העובדה שהוא נמצא ומאיר ב"שמים", היינו עולמות רוחניים עליונים, היא ירידה והשפלה לגביו ומכל-מקום ועם היותו רם ונישא אין זה מונע ממנו לרדת גם אל ה"ארץ", העולם הגשמי הנחות ולחיות "המשפילי לראות בשמים ובארץ" בפשוה, ולהאיר ולהתגלות בין ב"שמים" ובין ב"ארץ" באותה מידה (כי כשם שביכולתו להשפיל את עצמו, כביכול, ולרדת ל"שמים" כך בדיוק ביכולתו לרדת ל"ארץ", כי לגביו הירידה לשניהם היא השפלה, כביכול, באותה מידה ממש כי הוא מצד עצמו נעלה ומרומם משהיהם יחד) ולכן אומרים בני ישראל יכולים אנו להמשיך אותו יתברך למטה בארץ על-ידי דברים גשמיים כי גם אותם ניתן להאיר וגם בהם ניתן להחזיר אלוקות.  
 וזהו גם התוכן הפנימי של הספוק "ואלקינו בשמים" (ואף-על-פי-כן למרות שהוא אלוקים ב"שמים", היינו נעלה ומרומם מאד, בכל זאת) "כל אשר חפץ עשה", ויש לדייק בלשון הכתוב "כל אשר חפץ עשה" דהנה חפץ<sup>16</sup> הוא רצון העליון, בחינת פתח, מבואר בקבלה

(13) לך לך יז, ה. (14) ישע"י מא, ח. (15) תהלים קיג, ה-ו. (16) ברשימה נוספת, שבה' חפץ שייכת לבנ"י, ששרשם מפנימיות הרצון, בחי' חפץ.